

KREDİ KARTI SÖZLEŞMELERİNİN BAĞLI TÜKETİCİ KREDİSİ OLARAK NİTELENDİRİLİP NİTELENDİRİLEMeyeCEĞİ SORUNU

Yard. Doç. Dr. Ayça Akkayan Yıldırım*

I. İnceleme Konusunun Takdimi

Günümüzde, mal ve hizmet sağlamaya yönelik tüketici işlemlerinin¹ finansmanının, işlemin konusunu teşkil eden malın satıcısı veya hizmetin sağlayıcısı ile az ya da çok bağlantısı bulunan bir üçüncü kişi tarafından sağlandığı durumlara sıklıkla rastlanmaktadır.

Tüketici, tüketici işleminin konusunu teşkil eden malı satan veya hizmeti sağlayan ve tüketici işleminin finansmanını sağlayan kredi veren arasındaki bu üç köşeli ilişkide, tüketici, biri satıcı veya sağlayıcı ile diğeri de kredi veren ile olmak üzere iki farklı sözleşme ilişkisiyle karşı karşıya bulunmaktadır. İşte bu yapıda tüketicilere ne şekilde ve ne düzeyde koruma sağlanacağı tüketici hukukunun tartışılacağı önemli sorunlarından birini teşkil etmektedir.

Esasen burada açıklığa kavuşturulması gereken, iki farklı sözleşme ilişkisinin, hangi şartlar altında, tüketicinin, satıcı ya da sağlayıcı karşısında sahip olduğu, sözleşmeye aykırılık ve sözleşmenin hükümsüzlüğünden kaynaklanan haklarını kredi verene karşı da ileri sürebileceği derecede bağlılık içinde kabul edilebileceği sorunudur.

6502 S. TKHK md. 30 f. 1 hükmünde, tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmeler “bağlı kredi sözleşmesi” olarak nitelendirilmiştir.

Bu hallerde tüketiciye, satıcı veya sağlayıcı karşısında tanınan hakları, tüketici işlemini finanse eden kredi verene karşı da ileri sürebileceği geniş bir koruma sağlanmıştır.

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk ABD.

¹ 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (RG. 28.11.2013 T. 28835 S.) (TKHK) “Tanımlar” kenar başlıklı üçüncü maddesinde “Tüketici işlemi”, mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her tür sözleşme ve hukuki işlem şeklinde tanımlanmıştır. Aynı hükümde “hizmet”, bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusunu; “mal” ise alışverişe konu olan, taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi malları ifade etmek üzere kullanılmıştır.

Diğer taraftan 6502 S. TKHK md. 22 f. 2 hükmünde belirli özellikleri haiz kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak nitelendirilebileceği düzenlenmiştir.

Kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi niteliği arz ettiği hallerde, bu kredi kartını kullanarak yapmış olduğu işleme finansman sağlayan tüketici, satıcı veya sağlayıcıya karşı sahip olduğu hakları, finansmanın kaynağı olan kredi kartı verene karşı da ileri sürebilecek midir?

Soruyu bir başka şekilde ifade edersek; kredi kartı veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında, 6502 S. TKHK md. 30 f. 1 hükmündeki anlamıyla objektif açıdan ekonomik birlik nitelendirmesine imkân verecek derecede bir bağlantı bulunmakta mıdır?

Çalışmamızda, kredi kartı sözleşmesi çerçevesinde kullanılan kredi kartının kredi sağlama işlevi ile bağlı kredilerin unsurları göz önünde bulundularak bu sorulara cevap aranacaktır.

II. Kredi Kartı Sözleşmesinin Tanımı ve Kredi Sağlama İşlevine Genel Bakış²

Kredi kartı sözleşmesi, kredi kartını çıkaran kuruluş³ ile kredi kartı sahibi arasında akdedilen; kredi kartı çıkaran kuruluşun, kredi kartının üye işyerlerinde nakitsiz ödeme aracı olarak kabul edileceği ile kart sahibinin yaptığı harcamaları üye işyerlerine ödeyeceğini, kredi kartı sahibinin ise kredi kartı ile yaptığı harcamaları kredi kartı çıkaran kuruluşa ödeyeceğini taahhüt ettiği ilişkiyi düzenleyen; kendine özgü, sürekli nitelikte bir sözleşmedir⁴.

² Hukukumuzda banka kartları ve kredi kartlarının çıkarılmasına, kullanımına, takas ve mahsup işlemlerine ilişkin usul ve esasları 5464 S. Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu (RG. 01.03.2006 T. 26095 S.) (BKKK) ve ilgili ikincil mevzuat düzenlemektedir. BKKK md. 3 hükmünde “banka kartı”, mevduat hesabı veya özel cari hesapların kullanımını dâhil bankacılık hizmetlerinden yararlanmayı sağlayan kart; “kredi kartı”, nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fizikî varlığı bulunmayan kart numarası; “kart çıkaran kuruluş”, banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz bankalar ile diğer kuruluşlar; “üye işyeri anlaşması yapan kuruluş”, banka kartı veya kredi kartı kabulünü sağlamak amacıyla işyerleriyle anlaşma yapan banka ya da kuruluş; “üye işyeri”, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile yaptığı sözleşme çerçevesinde kart hamiline mal ve hizmet satmayı veya nakit temin etmeyi kabul eden gerçek veya tüzel kişi; “kart hamili”, banka kartı veya kredi kartı hizmetlerinden yararlanan gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır.

³ BKKK md. 3 hükmünde, kart çıkaran kuruluş, banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz bankalar ile diğer kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Türkiye’deki bankacılık uygulamasında bankalar, kredi kartı sistemini oluşturan bir kuruluş (VISA, Mastercard gibi) ile lisans sözleşmesi akdetmekte ve bu sözleşme çerçevesinde aldıkları ilgili kartı çıkarıp, pazarlama yetkisine dayanarak da müşterilerine bu kredi kartını sunmaktadırlar.

⁴ Kredi kartı sözleşmesinin tanımı ve unsurlarına ilişkin detaylı değerlendirme için bkz. Hasan İşgüzar, Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara, 2003, s. 63 vd.; Rona Serozan, Borçlar Hukuku Özel Bölüm, 2. Bası, İstanbul, 2006, s. 75-76.

Buna göre kredi kartı sistemi⁵, birinin varlığı ve geçerliliği diğerlerine bağlı üç farklı hukuki ilişkiden teşekkül etmektedir⁶. Kredi kartını çıkaran kuruluş, hem kart hamili ile hem de üye işyeri ile sözleşme ilişkisi içindedir.

Kredi kartını çıkaran kuruluş ile üye işyeri arasında, kredi kartı sahibi yararına akdedilen sözleşme, kredi kartı üye işyeri sözleşmesi olarak isimlendirilmekte; bu sözleşmeyle üye işyerinin, kredi kartını kendi işyerinde nakit talep etmeden ödeme aracı olarak kabul etmeyi, kredi kartını çıkaran kuruluşun ise kredi kartı sahibinin yaptığı harcamaları üye işyerine ödemeyi taahhüt ettiği vurgulanmaktadır⁷. Diğer taraftan kredi kartı sahibi ile üye işyeri arasında ise mal ve/ya hizmet sağlamaya yönelik münferit ilişkiler kurulmaktadır⁸.

Kredi kartını çıkaran kuruluş ile kredi kartı sahibi arasında kredi kartı sözleşmesi akdedilerek kredi kartının sahibine verildiği aşamada bir gayrı nakdi kredi söz konusudur⁹. Kredi kartının üye işyerinde mal alımı veya hizmet sağlanması amacıyla kullanılması üzerine kredi kartını çıkaran kuruluşun, üye işyerine ödeme yaptığı tarihten, kredi kartı sahibinin kuruluşa borcunu ödemesine kadar geçen sürede, kuruluştan çıkan paranın, kredi kartı sahibi lehine kredi işlevi gördüğü kabul edilmektedir¹⁰.

Özellikle kredi kartlarının kart sahibine nakit avans kullanma hakkı tanıdığı hallerde, kredi kartının nakdi kredi işlevi açıktır¹¹. Diğer taraftan, kart

⁵ Kredi kartları, sunulan edim, sistemdeki katılımcı sayısı, işlev, sorumluluk süjesi gibi pek çok kriter baz alınarak çeşitli sınıflandırmalara tabii tutulmaktadır. Bu sınıflandırmalar ve ayrıntılı değerlendirme için bkz. Ömer Teoman, *Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması*, İstanbul, 1996, s. 41 vd. Çalışmamızda, amaçlanan hukuki değerlendirme bakımından önem arz ettiği için sadece, sisteme katılan taraf sayısına göre yapılan sınıflandırmada yer alan üç taraflı sistem çerçevesinde çıkarılan kredi kartlarına yer verilmiştir.

⁶ Ayrıntılı değerlendirme için bkz. İşgüzar, s. 66 vd. Kredi kartı sistemindeki hukuki ilişkiler ile ilgili olarak ayrıca bkz. Şener Akyol, *Banka Sözleşmeleri*, İstanbul, 2001, s. 223 vd.; Ebru Ceylan, *Türk, İsviçre, Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu*, İstanbul, 2010, s. 57 vd.

⁷ İşgüzar, s. 70.

⁸ İşgüzar, s. 75. Bu ilişkinin temel ilişki olarak nitelendirildiği görülmektedir. Bkz. Erden Kuntalp, "Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, S. XIII, Ankara, 1996, s. 275.

⁹ Seza Reisoglu, "Banka Kredi Kartları ve Uygulama Sorunları", *Bankacılar Dergisi*, Sayı 49, Yıl 2004, s. 118.

¹⁰ İşgüzar, s. 152. Kredi kartı sisteminde bir kredi açma olgusu bulunmadığı yönündeki aksi görüş için bkz. Teoman, s. 228 vd. Kredi kartı sisteminin yapısının bir ödeme işlevi gördüğü, ancak özellikle kredi kartı sahibine satış tutarını taksitle ödeme ve/ya kartı ile nakit çekme imkânı tanınan hallerde, kredi işlevinin de söz konusu olabileceği yönünde bkz. Kuntalp, s. 280 vd.

¹¹ Bu yönde bkz. İşgüzar, s. 153; Yeşim Atamer, "Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku ile Uyumu", *Banka ve Tüketici Hukuku Sempozyumu*, İstanbul, 2010, s. 250-251. 4077 S. TKHK md. 10/A hükmünde, kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile nakit çekim suretiyle kullanılan kredilerin tüketici kredisi hükümlerine tabi olduğu yönündeki düzenlemenin de, kredi kartının kredi işlevi bulunduğunu destekleyen bir düzenleme olduğu yönünde bkz. İşgüzar, s. 153. Kredi kartı kullandırmanın nakdi kredi olarak mı, gayrı nakdi kredi olarak mı yoksa gayrı nakdi kredinin nakdi krediye dönüşen kısmı olarak mı nitelendirileceği hususundaki ayrıntılı açıklamalar için ayrıca bkz. Başak Şit,

sahibine kredi kartı ile yapmış olduğu harcama bedelini taksitler halinde ödeme imkânı tanınan hallerde de, kartı çıkaran kuruluş kart sahibinin borcunu ötelemek suretiyle ona satın alma gücü sağlamakta olup; kart sahibi ile kredi kartını çıkaran kuruluş arasında bir nakdi kredi ilişkisi olduğu kabul edilmektedir¹².

Uygulamada kredi kartlarının, kart sahibine, kararlaştırılmış limit dâhilinde, hem nakit ödeme yapmadan alışveriş yapma, hem taksitle alışveriş yapma, hem de nakit avans kullanma imkânları sağladığı değerlendirildiğinde, kredi kartına tahsis edilen limitin banka kredisi niteliğinin kabul edilmesinin isabetli olduğu düşünülmektedir¹³. 5411 S. Bankacılık Kanunu¹⁴ md. 55 / d hükmünün, kredi kartının kullanılmasını kredi işlemi olarak nitelemiş olduğu da vurgulanmalıdır. Kredi kartlarının, kart sahibine üye işyerlerinde nakit ödemeksizin mal/hizmet alabilme imkânı sağlayan araçlar oldukları; kart çıkaran kuruluşun bizzat mal/hizmet sağlamasının söz konusu olmadığı da eklenmelidir.

Bazı durumlarda kart çıkaran kuruluşların, bir ticari plan dâhilinde belirli satıcı veya sağlayıcılarla işbirliği içinde bulunması ve yine bu bağlamda, kart sahiplerini bu satıcı veya sağlayıcılara yönlendirmek amacıyla çeşitli yöntemler uygulaması söz konusu olabileceği ileride yapılacak hukuki değerlendirmeler bakımından önem arz edebilecek bir husus olarak belirtilmelidir¹⁵.

Türk Hukukunda Banka Kredisi Kavramı ve Buna Bağlı Sonuçlar, Ankara, 2011, s. 121.

¹² Şit, s. 118; İşgüzar, s. 153; Kuntalp, s.280-281.

¹³ Kredi kartının ödeme aracı olma işlevi yanında kredi sağlama işlevi de bulunduğu, sadece nakitsiz ödeme aracı olarak kullanılması hallerinde dahi kart sahibine dolaylı olarak kredi sağladığı yönünde bkz. İşgüzar, s. 153. Banka ile kart sahibi arasındaki sözleşme ilişkisi çerçevesinde bankanın ödememe riskini üstlendiği ve kart sahibinin borcunun belirli süre ötelendiğini vurgulayan aynı yöndeki tespit için bkz. Şit, s. 121. Kredi kartı uygulamasında, kredi kartı çıkaran kuruluş ile kredi kartı sahibi arasında kredi ilişkisi bulunduğu kabul edildiği; bankanın müşterisine, kredi kartı sözleşmesi çerçevesinde ve belirlene limit dâhilinde kredi kartı vermesiyle, banka ile müşteri arasında gayri nakdi kredi ilişkisi doğduğu; kredi kartı sahibinin yaptığı alışverişle ilgili harcamanın, kredi kartını çıkaran banka tarafından, alışverişin yapıldığı üye işyerine ödenmesiyle birlikte bankanın kart sahibine açtığı gayri nakdi kredinin nakdi krediye dönüştüğü; bu nakdi kredinin, taraflar arasında kararlaştırılan zamanda kart sahibi tarafından tamamen ödenmesi halinde, bankanın sıfır faizli nakdi kredi kullanmış olduğu; bankanın uğradığı kaybı ise üye işyerinden aldığı komisyon ile telafi ettiği yönündeki bankacılık uygulamasına ilişkin değerlendirmeler için bkz. Hasan Esen, "Kart Çıkaran Kuruluşların Yükümlülükleri", 5464 Sayılı Kredi Kartları Kanununun Değerlendirilmesi ve Uygulamadan Doğan Sorunlar, Ed. Y. Doç. Dr. Taylan Özgür Kiraz, İstanbul, 2009, s 21 vd. Diğer taraftan faiz ya da komisyon alınmasının banka kredisinin zorunlu unsurları olmadığı; kart sahibinin harcama yaptığı tarih ile bankaya ödemede bulunduğu tarih arasında belirli bir sürenin bulunmasının ise banka kredisinin zorunlu unsuru olduğu yönündeki açıklamalar için bkz. Şit s. 117 ve s. 87.

¹⁴ RG 1.11.2005 T. 25983 S. (Mükerrer)

¹⁵ Bu ihtimal kredi kartı çıkaran kuruluşun bizzat mal veya hizmeti sağlaması anlamında olmamakla birlikte, kredi kartı sözleşmesi ile kredi kartı kullanılarak finanse edilen tüketici işlemi arasında ekonomik bir birlik olup olmadığı hususundaki değerlendirme-
mizde etkili olabilecek niteliktedir.

Diğer taraftan, ticari işletmelerin sadece kendi işyerlerinde kullanılmak ve müşterilerine veresiye ya da taksitle alışveriş imkânı sunmak üzere çıkarttıkları, gerçek anlamda kredi kartı niteliği bulunmayan¹⁶ mağaza kartlarının çalışma konumuzun kapsamı dışında kaldığı vurgulanmalıdır¹⁷.

III. Kredi Kartı Sözleşmelerinin Tüketici Kredisi Olarak Nitlendirileceği Haller

6502 S. TKHK md. 22 f. 2 hükmünde, belirli özellikleri haiz kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sözleşmesi olarak nitelendirileceği düzenlenmiştir. Buna göre, faiz veya benzeri menfaat karşılığında, tüketicinin ödemesinin üç aydan daha uzun süre ertelendiği ya da benzer şekilde tüketiciye taksitle ödeme imkânı sağlandığı hallerde, kredi kartını çıkaran kuruluş ile tüketici arasındaki ilişki, tüketici kredisi sözleşmesi olarak nitelendirilecektir.

Bir kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak nitelendirilmesinin sonucu olarak da, bu sözleşmeden kaynaklanan ilişkiye 6502 S. TKHK'un tüketici kredisi ile ilgili hükümleri uygulanacak ve kart sahibi TKHK kapsamında sağlanan koruma şemsiyesi altında olacaktır. Bu noktada, kredi kartı sahibinin 6502 S. TKHK hükümleri çerçevesinde bir "tüketici"¹⁸ olması gerekliliği tekrar vurgulanmalıdır¹⁹.

Tüketiciye, sadece hesabında bulunan parasını kullanma imkânı sağlayan bir kart kullandırıldığı hallerde; bu kart sadece bir ödeme aracı niteliği arz etmektedir²⁰. Burada bir kredi niteliği bulunmadığından, 6502 S. TKHK md. 22 / 2 hükmü uyarınca tüketici kredisi sözleşmesi niteliğini haiz bir ilişki de söz konusu olmayacaktır.

Kredi kartı sözleşmesi akdedilerek kredi kartının sahibine verildiği aşamada henüz bir gayri nakdi kredi söz konusu olduğundan²¹ henüz bir tüketici kredisi sözleşmesinin mevcudiyeti söz konusu olmayacaktır²². Diğer taraftan, kredi kartını çıkaran kuruluş ile tüketici arasındaki kredi kartı sözleşmesi çerçevesinde, kart sahibine, kararlaştırılmış limit dâhilinde, hem nakit ödeme yapmadan alışveriş yapma, hem taksitle alışveriş yapma, hem de nakit avans kullanma imkânları sağlayan bir kart kullandırıldığında, kredi niteliği arz eden bir ilişki söz konusu olduğu kabul edilebilecektir. Ancak, kart sahibine böyle

¹⁶ Ticari işletmelerin müşterileri için çıkarttığı kartların gerçek anlamda kredi kartı sayılmadıkları yönünde bkz. İlgüzar, s. 48.

¹⁷ Burada doğrudan satıcı/sağlayıcının kartı da sunması söz konusudur ki burada bir taksitle satımın söz konusu olduğu kabul edilerek, bu bağlamda bağlı kredinin varlığı irdelenmelidir.

¹⁸ 6502 S. TKHK "Tanımlar" kenar başlıklı üçüncü maddesinde "Tüketici"yi, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlamaktadır.

¹⁹ Kredi kartı sözleşmesine ve kredi sözleşmesinin kredi sağlama işlevine TKHK hükümlerinin uygulanabilmesi için kredi kartı sahibinin kanundaki tanıma uygun bir tüketici olması gerektiği yönündeki tespit için bkz. İlgüzar, s. 159; Şebnem Akipek, Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi, Ankara, 1999, s. 113.

²⁰ Bu kartlar uygulamada "debit card" olarak adlandırılmaktadır. Bu kartların, kartı çıkaran kurum ile anlaşmalı olan iş yerlerinde ödeme aracı fonksiyonunu yerine getirdikleri, ancak kredi fonksiyonunu barındırmadıkları hakkında bkz. Akipek, s. 191.

²¹ Bkz. ve karş. dipnot 11.

²² Reisoğlu, Banka Kredi Kartları, s. 118.

bir imkânı sunan, kredi sağlama işlevini haiz her kredi kartı sözleşmesi, 6502 S. TKHK md. 22 f. 2 hükmü uyarınca tüketici kredisi sözleşmesi niteliğinde değildir.

Kart sahibinin tüketici olduğu, ancak tüketiciye kullandırılan paranın ödenmesinin, kart çıkaran kuruluşa faiz ya da benzeri bir menfaat sağlanması söz konusu olmaksızın sözleşmede belirlenen son ödeme tarihine dek ertelenmesi halinde, bir kredi ilişkisi bulunmakla birlikte, tüketici kredisi sözleşmesi niteliği bulunmamaktadır²³.

Kanun koyucu 6502 S. TKHK md. 22/2 hükmünde, kredi kartı sözleşmesinin, bir tüketici sözleşmesi olarak nitelendirilmesi sonucunu doğuracak iki hal düzenlemiştir. Bu hallerden ilki, kredi kartı sözleşmesiyle, hesabında olmayan bir para kendisine kullandırılan tüketicinin yapacağı ödemenin, paranın kullandırılması öncesinde ya da ödeme zamanı geldiğinde (sözleşmede belirlenen son ödeme tarihinden) ileri bir tarihe ertelenmesidir. İkinci hal ise, kredi kartı sözleşmesiyle, hesabında olmayan bir para kendisine kullandırılan tüketiciye, kullanmış olduğu bu parayı taksitle ödeme imkânı sağlanmasıdır. Her bir hal bakımından aranacak şartlar da hükümde belirtilmiştir.

Kredi kartı sözleşmesi çerçevesinde, hesabında olmayan bir para kendisine kullandırılan tüketicinin yapacağı ödemenin (paranın kullandırılması öncesinde ya da ödeme zamanı geldiğinde) ödeme tarihinden daha ileri tarihe ertelendiği hallerde, söz konusu ilişkinin bir tüketici sözleşmesi olarak nitelendirilebilmesi için ertelenen ödemeye ilişkin iki şartın bulunması aranmıştır. İlk şart, ödemenin ertelenmesinin kredi kartını çıkaran kuruluşa faiz ya da benzeri bir menfaat sağlanması karşılığında yapılmış olmasıdır. İkinci şart ise, ödemenin üç ay ya da daha uzun süre ile ertelenmiş bulunmasıdır.

Kredi kartı sözleşmesi çerçevesinde, hesabında olmayan bir para kendisine kullandırılan tüketiciye, yapacağı ödeme bakımından (paranın kullandırılması öncesinde ya da ödeme zamanı geldiğinde) taksit imkânı sağlandığı hallerde ise, söz konusu ilişkinin bir tüketici sözleşmesi olarak nitelendirilebilmesi bakımından taksitlendirmenin faiz ya da benzeri bir menfaat sağlanması karşılığında yapılmış olması şartı yine aranmaktadır. İlgili hükümde, taksitlendirmenin sayısına ilişkin belirleme bulunmadığından, nitelemenin taksit sayısından bağımsız olarak yapılacağı kabul edilmelidir.

Diğer taraftan uygulamada kredi kartını çıkaran kuruluş tarafından, kredi kartı kullanıcılarına, kararlaştırılan asgari tutarı ödeme şartıyla, faiz veya benzeri menfaat karşılığı bir tür taksitlendirme imkânı da sağlanmaktadır. Bu durumda açık olarak taksit imkânı sağlanmamış olsa da, uygulamada kart kullanıcısının son ödeme tarihinde muaccel olan borcunun tamamını ödemesiyle birlikte, 6502 S. TKHK md. 22 f. 2 hükmü uyarınca tüketici kredisi olarak nitelendirilebilecek bir ilişki söz konusu olmaktadır.

O halde, kredi kartı kullanıcılarına, özel olarak kanunun belirlediği şartları haiz ödeme ertelemesi ya da taksitlendirme imkânı tanındığı hallerde olduğu gibi; ödeme tarihinde borcunun tamamını ifa etmeyen ve sadece asgari

²³ Kredi kartının nakit yerine ödeme aracı olarak kullanıldığı hallerde borç son ödeme tarihinde ödendiğinde herhangi bir faiz tahsili söz konusu olmadığından, tüketici kredisinin varlığının kabul edilemeyeceği yönünde ayrıca bkz. Atamer, "Tüketici Kredisi Hukukunda Reform", s. 249.

ödeme tutarını ödeyen kredi kartı kullanıcısına, faiz veya benzeri menfaat karşılığında kalan kısım bakımından yeniden kredilendirme imkânı tanınması halinde de tüketici kredisi niteliğini haiz bir kredi kartı ilişkisi söz konusu olduğu kabul edilmelidir²⁴.

Diğer taraftan, anapara bakımından yapılacak faizsiz taksitlendirmenin, tüketici kredisi kapsamında değerlendirilmesi mümkün görünmemektedir²⁵. Evvelce de vurgulandığı üzere ancak faiz karşılığı yapılacak taksitlendirmeler tüketici kredisi kapsamında değerlendirilebilecektir. Uygulamada kredi kartını çıkaran kuruluşlar, kredi kartı ile harcama yapılmasının hemen sonrasında kart hamiline GSM operatörleri aracılığıyla kısa mesaj yollayarak (SMS)²⁶, kredi kartı ile yapılan harcama tutarına ilişkin taksitlendirme teklif etmektedirler. Bu teklifler genelde faiz karşılığı taksitlendirme yapılmasına yönelik olup; bu özellikleri gereği tüketici kredisi kapsamında kabul edilebilirler²⁷. Diğer taraftan kart çıkaran kuruluşlar, kredi kartı kart hamillerine, yine SMS²⁸ yoluyla faiz karşılığı kartından nakit avans kullanabilecekleri yönünde teklifler de sunmaktadır²⁹. Bu ikinci ihtimalin de faiz karşılığı taksitlendirme yapılması özelliği gereği tüketici kredisi kapsamında değerlendirilebilmesi mümkün olmakla birlikte³⁰, kredi kartı ile çekilen nakdin nihai tüketim amaçlı kullanılıp kullanılmadığını tereddütsüz tespit edebilmek çoğu kez mümkün olmayacağından, tüketici kredisi niteliği bulunmadığı kabul edilmelidir³¹.

²⁴ Kredi kartı sözleşmesinden kaynaklanan borçların ödenmesi bakımından herhangi bir taksitlendirme imkânı tanınmış olmasa da, kredi kartı borcunun son ödeme gününde ödenmemesiyle birlikte bir kredilendirme imkânının söz konusu olduğu ve bu durumun tüketici kredisi nitelemesi için yeterli olduğu yönünde ayrıca bkz. Atamer, "Tüketici Kredisi Hakkında Reform", s. 252.

²⁵ Kredi kartının faizsiz olarak taksitlendirme imkânı sunduğu tüm durumlarda ve son hesap özeti borcunun tamamının ödendiği hallerde bir tüketici kredisi niteliğinin söz konusu olmayacağı yönünde bkz. İbrahim Murat Haznedar, "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler", İstanbul Barosu Dergisi, C.88, S. 3, Y. 2004, s. 10.

²⁶ Kredi kartı sahiplerine, GSM operatörleri aracılığıyla "... tarihli TL tutarındaki harcamanızı TL ücretle 6 taksitle bölmek için BOL boşluk xxxxx yazıp gönderin" şeklinde kısa mesajlar (SMS) gönderilmektedir.

²⁷ Aynı yönde bkz. Haznedar, s. 11.

²⁸ SMS suretiyle yapılan bu tarz tekliflerin aynı zamanda finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmeler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekeceği vurgulanmalıdır. Bir başka ifade ile TKHK kapsamına girecek bu işlemler bakımından da ayrıntılı ön bilgilendirme gerekecek, sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile kredi veren hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, erken ödeme gibi hususlarda, ikincil mevzuat ile belirlenen usul ve esasların uygulanması söz konusu olacaktır.

²⁹ Bu duruma "..... kartınızdan 10 taksitle TL'ye kadar %..... ücretle (KKDF & BSMV hariç) nakit avans fırsatı devam ediyor. Son gün" şeklinde bir mesaj örnek gösterilebilir.

³⁰ Kredi kartından nakit avans kullanılması halinin bir kredi kartı işlemi olduğu ve sadece faiz karşılığı ödemenin üç aydan uzun süre ertelendiği veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sunulduğu hallerde nakit avans işleminin tüketici kredisi olarak kabul edilebileceği yönünde bkz. Haznedar, s. 11. Bununla birlikte yazar, kredi kartından nakit avans kullanılması halinin tüketici kredisi olarak kabul edilip edilmeyeceği uygulamada tereddüt uyandıracak bir husus olarak değerlendirmiştir. Haznedar, s. 11.

³¹ Aynı yönde bkz. Seza Reisoglu, "Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak", Bankacılar Dergisi, Sayı 69, Yıl 2008, s. 57.

IV. Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Niteliği

Sözleşme serbestisi ilkesi çerçevesinde tarafların, birden fazla bağımsız sözleşmenin geçerliliği ya da yerine getirilmesini, diğerinin geçerliliği ya da yerine getirilmesine bağlamak suretiyle sözleşme ilişkileri tesis etmeleri mümkündür. Uygulamada, satış sözleşmesiyle, satıcı ile işbirliği yapan bankalar tarafından verilen ödünç sözleşmesinin birleştirilmesi şeklinde yapılandırılan finanse edilmiş satışlar bu kapsamda olup; “bileşik sözleşmeler” olarak nitelendirilirler³². Burada satıcı veya sağlayıcı ile uygulamada genelde bir banka olarak karşımıza çıkan ödünç veren arasındaki işbirliği çerçevesinde mal alıcısı veya hizmet yararlanıcısına kredi imkânı tanınmakta; mal veya hizmet bedeli bu suretle finanse edilmektedir.

Tüketici işlemlerinin bu şekilde finanse edilmesi halleri, tüketici, satıcı/sağlayıcı ve kredi veren üçgeninde, tüketiciye üst düzeyde koruma sağlamak amacıyla gerek hukukumuzda, gerekse kaynak düzenleme niteliğindeki³³ Tüketici Kredilerine İlişkin Avrupa Birliği Direktifi’nde (2008/48/EC) (Direktif özel olarak düzenlenmiştir.

Aşağıda öncelikle hukukumuzdaki düzenleme incelenecek, takiben değerlendirmelerimizde yol gösterici olması açısından Direktif ’de yer alan düzenlemelere yer verilecektir.

6502 S. TKHK md. 30 f. 1 hükmünde, tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşme ilişkileri “bağlı kredi sözleşmesi” şeklinde tanımlanmış; bu nitelikteki ilişkilerde tüketicinin satıcı/sağlayıcı karşısında sahip olduğu hakları finansmanı sağlayan kuruma karşı da ileri sürebileceği bir yapı oluşturulmuştur³⁴.

Burada tüketicinin taraf olduğu iki sözleşme ilişkisi söz konusudur. Zira tüketici, mal veya hizmeti tedarik ettiği satıcı veya sağlayıcıdan kredi almakta, onun işbirliği içinde olduğu bir kredi verenden finansman sağlamaktadır. Diğer taraftan, kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında da belirli bir mal satışına veya belirli bir hizmetin sağlanmasına ilişkin bir çerçeve sözleşme ilişkisi bulunması gerekmektedir.

³² Haluk Nami Nomer / Baki İlkay Engin, Türk Borçlar Kanunu 2. Kısım, Özel Borç İlişkileri, 1. Fasikül, Ankara, 2013, s. 16; Serozan, Borçlar Özel, s. 63; Cevdet Yavuz / Faruk Acar / Burak Özen, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, 2014, s. 24; Fikret Eren, Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2014, s. 37.

³³ 6502 S. TKHK’nun genel gerekçesinde, kanunun en temel amaçlarından birinin (sayılan diğer direktifler ile birlikte) Tüketici Kredileri Sözleşmeleri Direktifi’nin (2008/48/EC) de iç hukukumuzda aktarılması olduğu açıkça vurgulanmaktadır.

³⁴ Bu hüküm bağlı kredileri hukukumuzda detaylı bir sistematik ile kapsamlı olarak ele alan bir düzenleme niteliğindedir. 4077 S. TKHK (RG 08.03.1995 T. 22221 S.) md. 10/son fıkra hükmünde düzenlenen banka veya finans kurumlarının tüketici kredisini belirli bir mal veya hizmetin satın alınması ya da belirli bir satıcı ile yapılacak hukuki işlem koşulu ile vermeleri durumunda bunların satılan malın ayıbından ötürü tüketiciye karşı satıcı ile müştereken ve müteselsilen sorumlu olacakları düzenlemesi o dönemde Prof. Serozan tarafından önemli bir yenilik olarak nitelendirilmiş ve ancak sadece ayıplı ifaya inhisar ettirilmesi bakımından da eleştirilmiştir. Ayrıntılı değerlendirme için bkz. Rona Serozan, “Tüketiciyi Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemesinin Eleştirisi”, Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi, C. XV, S. 173/4, Mayıs 1996, s. 594-595.

O halde burada;

- Kredi veren ile satıcı / sağlayıcı arasında çerçeve sözleşme,
 - Tüketici ile satıcı / sağlayıcı arasında satış / iş görme sözleşmesi,
 - Tüketici ile kredi veren arasında ödünç sözleşmesi
- bulunmaktadır³⁵.

Ancak önemle vurgulanması gereken her biri birbirinden bağımsız olan bu sözleşmeler arasında ekonomik anlamda bir bağlantı bulunmakta olduğudur.

Tüketicinin taraf olduğu ilk sözleşme ilişkisi, tüketicinin bir mal alımı veya hizmet sağlanması amacıyla satıcı veya sağlayıcı ile yapmış olduğu sözleşmeden kaynaklanır. İkinci sözleşme ilişkisi ise, tüketicinin, ilk sözleşme olan tedarik sözleşmesinin finansmanını sağlamak amacıyla, esasen satıcı/sağlayıcının işbirliği içinde olduğu kredi veren ile yapmış olduğu kredi sözleşmesinden kaynaklanır. Madde gerekçesinde de vurgulandığı üzere, kredi veren tüketiciye nakit bir ödemede bulunmamakta; kredi tutarının doğrudan sağlayıcıya transferi sağlanmaktadır.

Bu bakımdan, her somut olaydaki tüketici, satıcı/sağlayıcı, kredi veren arasındaki üçlü ilişkide, satıcı/sağlayıcı ile kredi veren arasında vurgulanan tarzda bir işbirliği olup olmadığı; kredi veren ile satıcı/sağlayıcı arasındaki çerçeve sözleşme ile satıcı/sağlayıcı ile tüketici arasındaki sözleşmenin ekonomik bütünlük teşkil edip etmediği özel olarak değerlendirilmelidir.

Kanun koyucu da bu iki sözleşme ilişkisi arasında ekonomik birliğin bulunmasını açıkça aramış ve ekonomik birliğin var olacağı halleri sayma suretiyle düzenlemiştir.

Buna göre:

- Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği hallerde;
- Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı hallerde;
- Belirli bir mal ya da hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği hallerde;

iki sözleşme ilişkisi arasında ekonomik birliğin var olduğu kabul edilebilecektir. Sayılmış olan bu üç halden en az birinin varlığı, ekonomik birliğin kabulü bakımından yeterli olup; hükümde sayılan hallerden bir kaçının bir arada bulunması da mümkündür.

Bağlı tüketici kredisinin Avrupa Birliği hukukunda genel olarak nasıl düzenlendiğine gelince; Direktif, bağlı kredi sözleşmelerini (*linked credit agreements*) md. 3 (n)(i)(ii) hükmünde tanımlamıştır. Bu düzenlemenin ilk

³⁵ Uygulamada çoğu kez bir banka, tedarikçi ile yapmış olduğu çerçeve sözleşme uyarınca, kendisinden kredi talep eden alıcının satıcıya olan satış/hizmet bedeli borcunu peşin ya da taksitler halinde ödemeyi üstlenmektedir. Satış/hizmet bedelinin ödünç veren (banka) tarafından finanse edilmesini üzerine tedarikçi, satış konusunu teslim ya da ilgili hizmeti ifa etmektedir. Alıcı da krediyi taksitler halinde ödünç verene ödeme borcu altına girer. Bağlantılı ödünç sözleşmeleri bakımından bu çerçevedeki ayrıntılı değerlendirme için bkz. Serkan Ergüne, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Yer Alan Taksitle Satışa İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanının Belirlenmesi”, Prof. Dr. Mustafa Dural’a Armağan, İstanbul, 2013, s. 532.

bendi, söz konusu kredinin münhasıran (*exclusively*)³⁶, belirli mal veya belirli hizmet sağlanması sözleşmesinin finansmanına hizmet etmesi gereğini açıkça ortaya koymaktadır. Düzenlemenin ikinci bendinde ise, her iki sözleşmenin (belirli mal / hizmet sağlama sözleşmesi ile finansman sözleşmesi), objektif olarak, ekonomik birlik arz etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ekonomik birliğin bulunup bulunmadığı değerlendirilirken, tüketicinin kredi finansmanının bizzat satıcı veya sağlayıcı tarafından sağlandığı haller ile üçüncü bir kişi tarafından sağlandığı haller arasında fark gözetilmiştir. Finansmanın bizzat satıcı veya sağlayıcı tarafından sağlandığı hallerde ekonomik birliğin var olduğu doğrudan kabul edilmektedir. Finansmanın üçüncü kişi tarafından sağlandığı hallerde ise kredi veren üçüncü kişinin, kredi sözleşmesinin hazırlanması veya kurulması ile ilişkili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlanması halinde ekonomik birliğin var olduğu kabul edilecektir. Diğer taraftan, kredi sözleşmesinde belirli malın alınacağı ya da belirli hizmetin sağlanacağı açıkça belirtilmiş ise yine ekonomik birliğin bulunduğu varsayılacaktır.

Gerek Avrupa Birliği mevzuatında ve gerekse hukukumuzda, bağlı sözleşme niteliğinde belirleyici unsuru “ekonomik birlik” teşkil etmektedir. Kredi kartı sözleşmesinin bağlı kredi olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği de bu kavram ekseninde incelenmelidir.

Yürürlükteki düzenleme itibarıyla, ekonomik birliğin varsayılacağı haller sayma suretiyle düzenlenmiş olsa da, esasen belirsiz bir düzenleme söz konusudur ve somut değerlendirme bakımından sayılan bu hallerin nasıl yorumlanacağı sorunu ortaya çıkacaktır.

Satıcı veya sağlayıcı ile kredi veren arasında işbirliği ile çıkar birliğinin mevcut olduğu tüm ilişkilerde bağlı işlem niteliğinin yapılması gerektiği ve tüketicinin satıcı veya sağlayıcıya karşı sahip olduğu tüm hakları satımı bir şekilde finanse etmiş olan kredi kurumuna karşı ileri sürebileceği görüşü, ekonomik birliği oldukça geniş biçimde yorumlamaktadır³⁷.

Bu görüş çerçevesinde kredi kartı çıkaran kuruluş ile tüketiciye mal satan veya hizmet sağlayan arasında da yoğun bir işbirliği ve menfaat bağı bulunduğu, tüm üç köşeli bileşik sözleşme ilişkilerinde olduğu üzere kredi kartı

³⁶ Taraflarca dolanılmaya müsait olduğu (*tüketicilerin bu şartın arkasına saklanılarak birçok durumda koruma dışına çıkarılabileceği*) gerekçesiyle, kredilerin “münhasıran” ilgili kredi veren tarafından verilmesine ilişkin düzenlemenin isabetsiz olduğu yönünde bkz. Claus-Wilhelm Canaris, “Avrupa’da Tüketici Kredisi Alanında Hukuki Uyumlaşmayı Temin Açısından 22.12.1986 Tarihli Avrupa Topluluğu Yönergesi’nin Getirdikleri”, Çeviren: Yeşim Atamer, Avrupa Topluluğunda Banka Hukuku, Türkiye Bankalar Birliği Yayın No: 168, Ankara, 1993, s. 18.

³⁷ Rona Serozan, “Tüketiciyi Koruma Kanunu Değişikliklerinin Artıları ve Eksileri”, İÜHFM, C. LXL, S. 1-2, 2003, s. 351. Kart hamilinin nakit para çekimi dışında, kredi kartını kullanarak tüketici kredi kullanması hallerinde kredi kartı kurumunun kart hamiline üye işyerlerinde kullanılmak üzere kredi açmış olacağı; bu sebeple üye işyerleri tarafından satılan mal/sağlanan hizmet ile kredi kurumu tarafından kart hamiline kullandırılan kredi arasında, bağlı kredinin unsurları açısından ekonomik birlik koşulunun oluştuğu yönünde bkz. Oğuzhan Buhur, Tüketici Kredisi Açısından Kredi Kartı Uygulaması, Ankara, 2004, s.38-39.

kullanıcısı tüketicinin burada satıcı veya sağlayıcıya karşı ileri sürebileceği hakları kredi kartı kuruluşuna da ileri sürebileceği kabul edilmektedir³⁸.

Kanaatimizce ekonomik birlik hallerinin dar yorumlanması daha isabetli olacaktır. Burada kredi sözleşmesi ile mal alımı veya hizmet sağlanması sözleşmesi arasında münhasır³⁹ bir bağlantı olması aranmalıdır. Her iki sözleşme arasındaki bağlantıya münhasırlık özelliğini verecek olan sadece mal veya hizmetin kredi sözleşmesinde belirtilmiş olması⁴⁰ değil; aynı zamanda kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasında da özellik arz eden bir ilişki bulunmasıdır⁴¹. Bir başka ifade ile kredi sözleşmesinin sadece finansman sağlama işlevi bu bağlantıyı tesis etmeye yeterli kabul edilmemelidir.

“Ekonomik birlik” kavramının sınırlarının netleştirilebilmesi için TBK md. 253 hükmü ile takip eden hükümlerde bulunan taksitle satışlara ilişkin düzenlemelerin de yol gösterici olabileceği düşünülmektedir. TBK md. 263 hükmünde, taksitle satışlara ilişkin hükümlerin aynı ekonomik amaçla yapılan işlemlere de uygulanacağı düzenlenmiştir. Daha açık bir ifade ile hükümde, satıcı ile ödünç veren arasındaki işbirliği çerçevesinde alıcıya kredi imkânı yaratılması ve satış bedelinin finanse edilmesi halleri düzenlenmekte; bağlı krediler hakkında da taksitle satış sözleşmesi hükümlerinin uygulama alanı bulacağı hükme bağlanmaktadır. Doktrinde, TBK md. 263/II hükmü bakımından

³⁸ Serozan, Borçlar Özel, s. 77; Eren de, bileşik sözleşmelerin sürekli gelişen ekonomik iş bölümünün bir sonuç ve ürünü olduğunu ifade ederek, bu gerekçeyle bileşen sözleşmeler arasında yalnız fonksiyonel ve hukuki bağımlılık değil, ekonomik bir bağımlılık olduğunu da vurgulamaktadır. Bu tespit için bkz. Eren, Borçlar Özel, s. 37.

³⁹ Bkz. ve karşı dipnot 36 ve bağlı olduğu metin.

⁴⁰ Yargıtay uygulamasında, kredi sözleşmesinde alınan ürünün belirli olması halinde bağlı kredinin söz konusu olacağı; ürünü tüketicinin seçmesi halinde ise bağlı kredinin söz konusu olmayacağı kabul edilmekte olduğu görülmektedir. Ancak Yargıtay’ın bu kararları değerlendirilirken, somut uyumsuzluklarda tek bir tüketici işlemine ilişkin kredi sözleşmesinin esas alındığını, çerçeve sözleşme kapsamında uzun dönemli kredi kartı ilişkisinin farklı muhataplarla münferit işlemlere imkân tanıyan hukuki yapısının bu bağlamda söz konusu olmadığı dikkate alınmalıdır. Bağlı tüketici kredisi için kredi verenin tüketici kredisini belirli marka bir mal veya hizmet satın alınması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerektiği yönünde örnek olarak bkz. Yargıtay 13. HD. 2009/14602 E. 2010/8840 K. 17.06.2010 T. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. Yargıtay 13. HD.’nin bir başka kararında, tüketici ile banka arasında yapılan kredi sözleşmesinde satın alınacak malın herhangi bir özelliği ile satıcı isminin belirtilmemesi ve satış bedelinin tüketicinin talimatı üzerine satıcının hesabına aktarılması hususlarını beraberce değerlendirerek, somut olayda kullanılan kredinin bağlı kredi olmadığı sonucuna varmıştır. Yargıtay 13. HD. 2010/5104 E. 2010/17480 K. 21.012.2010 T.

⁴¹ Avrupa Birliğinde, tüketici kredileri ve tüketicinin korunması alanlarında yürütülen çalışmalar, sayısız raporla desteklenmiş; uzman otoriteler ilgili oldukları alanlarda görüşlerini çeşitli platformlarda yasama ile paylaşmışlardır. İngiltere Parlamentosuna, Avrupa Birliği Komitesi tarafından sunulan bir raporda, bağlı kredi ilişkileri bakımından Avrupa Bankacılık Endüstrisi Komitesinin (European Banking Industry Committee – EBIC) görüşlerini yansıtan kısım, sözü edilen “münhasırlık” unsurunu açıkça ortaya koymakta; ekonomik birlik kavramını geniş biçimde algılayanın hemen her kredi ilişkisini bağlı kredi olarak nitelendirilmesi riskini beraberinde getireceğini vurgulamaktadır. Ayrıntılı değerlendirme için bkz. European Union Committee Report: “Consumer Credit in Europe: Harmonization and Consumer Protection”, (36. Report), Published in, House of Lords Paper No:210-I, Volume II: Evidence, London, 2006, s. 125 vd.

önemi olanın, satıcı ile ödünç verenin birbirlerini planlı olarak etkilemeleri ve alıcının satış bedelini ödemesinden önce sözleşme konusunu elde etmesini sağlamak amacıyla bir işbirliği yapmış olmaları olduğu vurgulanmaktadır⁴². Ödünç veren ve satıcı arasında çerçeve sözleşme bulunması; ödünç vermenin, alıcıya satıcı/sağlayıcı aracılığıyla sağlanmış olması; ödünç miktarı üzerinde alıcının serbestçe tasarruf edememesi; ödünç miktarının doğrudan satıcıya ödenmesi; ödünç talebinin satın alma talebiyle birlikte yapılması gibi hususların, ekonomik birliğin varlığını destekleyici nitelikte oldukları kabul edilmektedir⁴³.

Bu tespitler ışığında kredi kartı kullanımı suretiyle finansmanı sağlanan tüketici işlemleri incelenir ise; kredi kartı kuruluşu ile üye işyeri (satıcı / sağlayıcı) arasında üye işyeri sözleşmesi bulunması ve mal veya hizmet bedelinin ilk planda tüketici tarafından değil de kredi kartı kuruluşu tarafından satıcı veya sağlayıcıya ödenmesi bakımlarından benzerlik bulunduğu söylenebilir. Ancak kredi kartının kullanımı suretiyle finansman yaratılması burada satıcı/sağlayıcı aracılığıyla sağlanmamaktadır. Aynı şekilde, kredi kartı kullanımı tüketici işleminin yapılması anında gerçekleşmekle birlikte, bu durumun, ödünç talebinin satın alma talebiyle birlikte yapılması durumundan farklı olduğu da açıktır. Bu hususlar ve kredi kartı kuruluşunun prensip itibarıyla tüketiciyi belirli bir satıcı veya sağlayıcıya sevk etmemesi birlikte değerlendirildiğinde, kredi kartı sözleşmesi ile tüketicinin kredi kartı kullanarak finansman sağladığı tüketici işlemi arasında ekonomik birliğin⁴⁴ bulunmadığı düşünülmektedir. Ancak, kredi kartı çıkaran kuruluşların, kredi kartı kullanıcısı tüketiciyi ticari bir plan dâhilinde, belirli satıcı/sağlayıcılara yönlendirmesinin söz konusu olduğu halde, ekonomik birliğin varlığı karine olarak kabul edilebilir^{45 46}.

Esasen, 6502 S. TKHK md. 30 f. 5 hükmündeki açık düzenleme de bu yaklaşımı desteklemektedir. Kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir mal alımına veya belirli hizmetin sağlanmasına ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen mal veya hizmet bedelinin kredi veren tarafından ödenmesi suretiyle kullanılan kredilerin ise bağlı kredi sa-

⁴² Ergüne, s. 533.

⁴³ Ergüne, s. 533-534; Hasan Seçkin Ozanoğlu, Tüketicinin Korunması Açısından Takstitile Satım Sözleşmeleri, Ankara, 1999, s. 115; İknur Serdar, "Taksitle Satış Sözleşmesine İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayısı, Prof. Dr. Cevdet Yavuz'a Armağan, İstanbul, 2011, s. 491. TBK'da yer alan taksitle satış hükümlerinin mehzamı teşkil eden İsviçre Borçlar Kanunu'nun (mülga) taksitle satış hükümlerinden md. 226m hükmü TBK md. 263 hükmüne karşılık gelmektedir. Anılan kriterlerin, İsviçre doktrininde de kabul edildiği görülmektedir. Bkz. Bernd Stauder, Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht, Art. 1-529 OR, 2. Auflage, Herausgeber:Honsell/Vogt/Wiegand, Basel, 1996, Art. 226m, Rn. 76.

⁴⁴ Kastedilenin bağlı kredi ilişkisi nitelendirmesinde aranan derecede bağlantı olduğu vurgulanmalıdır.

⁴⁵ Bağlı kredilerde tüketicinin bir anlamda kredi almaya yönlendirildiği; böyle bir yönlendirmenin bulunmadığı ve tüketicinin kendisinin bulduğu malın/hizmetin bedelinin kredi veren tarafından ödendiği durumların bağlı kredi sayılmayarak serbest kredi niteliği arz ettiği yönünde bkz. Murat Aydoğdu, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, 2015, s. 252.

⁴⁶ Bu çerçevedeki değerlendirmemiz için bkz. dipnot 57 / dipnot 58 ve bağlı buldukları metinler.

yılmayacağını kanun koyucu açıkça düzenlemiştir. Bu doğrultuda, tüketicinin dilediği satıcı/sağlayıcıyı seçmemesinin, bağlı krediler bakımından belirleyici olan unsurların başında geldiği söylenebilir⁴⁷.

Diğer taraftan, Direktif'in tüketiciyi koruyucu yapısını, prensipte tek bir tüketici işlemine ilişkin kredi sözleşmelerini esas almak suretiyle oluşturmuş olduğuna, çerçeve sözleşme kapsamındaki uzun dönemli kredi kartı ilişkisinin farklı muhataplarla münferit işlemlere imkân tanıyan hukuki yapısının bu bağlamda dikkate alınmadığına yapılan vurguya da dikkat edilmelidir. Bu yaklaşım eksikliğine rağmen, Direktif'in bağlı kredilere ilişkin düzenlemesinde, bağlı kredinin münhasıran belirli mal veya belirli hizmet sağlanması sözleşmesinin finansmanına hizmet etmesi gereğinin açıkça vurgulanmış olmasının, kredi kartı sözleşmesiyle ilgili olarak en azından bağlı krediler bağlamında rahatlatma sağladığı ileri sürülmektedir⁴⁸. Bu yaklaşım uyarınca, belirli olmayan satıcı veya sağlayıcılarla yapılacak çok sayıda belirsiz işlemin finanse edilmesine hizmet eden kredi kartı ilişkisinde, Direktif bakımından da bağlı krediler için aranan şart karşılanmamaktadır⁴⁹.

O halde tüm bu belirlemeler çerçevesinde, kredi kartı sözleşmesinin hukuken "bağlı işlem" olarak nitelendirilmesine ilişkin olarak karşımıza çıkan tablo şu şekildedir: Bir tarafta, bağlı krediler bakımından kredi kartlarının istisna teşkil ettiği kanunda açıkça düzenlenmemiş olduğu hallerde dahi, kredi kartı sözleşmesinin niteliği gereği bir bağlı kredi oluşturmayacağı görüşü yer almaktadır⁵⁰.

Diğer tarafta, ilk görüşün tam aksine, kredi kartı çıkaran kuruluş ile tüketiciye mal satan veya hizmet sağlayan arasında yoğun bir işbirliği ve menfaat bağı bulunduğu ileri sürülerek, kredi kartı sözleşmesinin de tereddütsüz bağlı kredi olarak nitelendirilmesi gerektiği savunulmaktadır⁵¹.

Kanaatimizce, kredi kartının olağan kullanımı çerçevesindeki ödeme aracı niteliğinden sıyrılıp bir taksitlendirme aracı olarak kullanılmasının yoğunlaştığı dikkate alındığında, tüketicilere en üst düzeyde koruma sağlanması bakımından, kredi kartı sözleşmesinin hukuken "bağlı işlem" olarak nitelendirilmesine ilişkin değerlendirme hassasiyetle yapılmalıdır. Ancak, kredi kartı ile yapılan her taksitlendirmenin ya da belirli satıcıya yönlendirmenin bağlı kredi niteliği için aranan ekonomik işbirliği bakımından yeterli sayılmasının kredi kartı çıkaran kuruluşlar bakımından doğuracağı sonuçlar da özenle irdelenmelidir. Bu bakış açısıyla ve "ekonomik birlik" kavramına ilişkin yukarıdaki detaylı incelemeler doğrultusunda vardığımız sonuçlar ve kanaatimiz aşağıda sunulmaktadır.

⁴⁷ Aynı yönde bkz. Ümit Gezder, *Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*, İstanbul, 1998, s. 31.

⁴⁸ Bu yöndeki tespit için bkz. Maria Raquel Guimaraes, "The Debit and Credit Card Framework Contract and Its Influence on European Legislative Initiatives", *InDret* 2/2012, s. 8. Erişim: www.indret.com, 30.04.2015.

⁴⁹ Guimaraes, s.8.

⁵⁰ Reisoğlu bu görüşü savunmakta ve kredi kartlarının niteliği gereği bağlı kredi hükümlerinin kredi kartları bakımından uygulanamayacağını tartışmasız olduğunu net şekilde vurgulamaktadır. Bkz. Reisoğlu, *Banka Kredi Kartları*, s. 120. Aynı yönde Teoman, s. 233 vd. AB Direktifi bakımından aynı yönde bkz. Guimaraes, s. 8 vd.

⁵¹ Serozan, Borçlar Özel, s. 77; Serozan, *TKHK Artıları Eksileri*, s. 351-352.

V. Değerlendirmemiz

Birinin varlığı ve geçerliliği diğerlerine bağlı üç farklı hukuki ilişkiden oluşan kredi kartı sisteminde, kredi kartını çıkaran kuruluş, hem kart hamili ile hem de üye işyeri ile sözleşme ilişkisi içindedir. Kredi kartını çıkaran kuruluş ile üye işyeri arasındaki kredi kartı üye işyeri sözleşmesiyle, üye işyeri, kredi kartını kendi işyerinde nakit talep etmeden ödeme aracı olarak kabul etmeyi, kartı çıkaran kuruluş ise kredi kartı sahibinin yaptığı harcamaları üye işyerine ödemeyi taahhüt etmektedir. Kredi kartı sözleşmesi ise kredi kartını çıkaran kuruluş ile kredi kartı sahibi arasındaki sözleşme ilişkisidir. Kredi kartı sahibi ile üye işyeri arasında ise mal veya hizmet sağlamaya yönelik münferit ilişkiler kurulmaktadır. Üye işyeri sözleşmesi akdeden her işyeri, kredi kartını kendi işyerinde nakit talep etmeden ödeme aracı olarak kabul etmekte olduğuna göre, kredi kartı, kart sahibinin istediği tüm üye işyerlerinde, tıpkı nakit kullanır gibi işlem yapmasını temin etmektedir. O halde kredi kartı sahibinin tüketici olduğu ve kredi kartını üye işyeri ile yaptığı tüketici işlemlerinde kullandığı hallerde, kredi kartı ile yapılan bu harcamanın kanunda sayılmış olan belirli şartlar altında tüketici kredisi sayılması isabetlidir.

Kredi kartı sisteminde tüketici, satıcı veya sağlayıcıdan kredi almamakta, üye işyeri olarak nitelenen bu satıcı/sağlayıcının üye işyeri sözleşmesi çerçevesinde ilişki içinde olduğu kart çıkaran kuruluştan finansman sağlamaktadır.

Bu hukuki yapıda kredi kartı çıkaran kurumların, tüketici işleminin tarafı olan satıcı/sağlayıcı ile ilişki içinde oldukları tartışmasızdır. Ancak, bağlı kredi nitelenmesi için aranan, kredi veren ve satıcı/sağlayıcı arasındaki önceden var olan ilişkiye dayalı olarak kredinin münhasıran o satıcı/sağlayıcının müşterilerine kullanırılması şartı, kredi kartı ilişkisinde gerçekleşmemektedir. Tüketici, kredi kartı kuruluşu ile satıcı/sağlayıcı arasındaki üye işyeri sözleşmesine değil, kredi kartı çıkaran kuruluş ile kendisi arasındaki çerçeve nitelikli kredi kartı sözleşmesine dayanarak işlem yapmaktadır. Diğer taraftan kredi kartı ilişkisinde kredi veren konumundaki kartı çıkaran kuruluş ile kart sahibi tüketiciye mal veya hizmet sağlayan üye işyeri arasındaki çerçeve sözleşme, münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bulunmamakta; sadece kart hamiline istediği bir üye işyerinden istediği doğrultuda mal/hizmet sağlama (ödeme) imkânı sunmaktadır. O halde kredi kartı sisteminin normal işleyişinde kart sahibi tüketici, hangi malı ve/ya hizmeti tedarik edeceğini kendi iradesi ile belirlemektedir. Tüketici işlemine (tüketici kredisi olarak nitelenebilecek şartlar altında) kredi kartı ile finansman sağlandığı her durumda, 6502 S. TKHK md. 30 f. 3 uyarınca cayma hakkını kullanan tüketicinin buna ilişkin bildirimini kredi kartı çıkaran kuruluşa da süresi içinde yöneltmek kredi kartı ile yapmış olduğu ödeme işlemini de etkisiz bırakabileceğinin kabulü, kredi kartlarının yoğun kullanımı değerlendirildiğinde, uygulamada büyük sorunlara yol açabilecek niteliktedir. Aynı işlemin konusu malın/hizmetin hiç veya gereği gibi teslim veya ifa edilmemesi sebebiyle, tüketicinin sözleşmeden dönme ya da bedelde indirim isteme hakkını kullandığı her ihtimalde 6502 S. TKHK md. 30 f. 4 uyarınca satıcı/sağlayıcı ve kredi kartı çıkaran kuruluşu müteselsilen sorumlu tutmak da, tartışmasız büyük uygulama sorunlarını be-

raberinde getirecektir⁵². Tüm bu belirlemeler ışığında, kredi kartı çıkaran kuruluş ile üye işyeri arasındaki sözleşmeyle, kredi kartı sahibi tüketici ile satıcı veya sağlayıcı üye işyeri arasındaki sözleşme arasında, kural olarak, 6502 S. TKHK md. 30 f. 2 hükmü anlamında ekonomik birlik arz eder bir ilişki bulunmadığı sonucuna varılmaktadır⁵³.

6502 S. TKHK md. 30 f. 5 hükmünde, kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen malın veya hizmetin bedelinin kredi veren tarafından ödenmesi suretiyle kullanılan kredilerin bağlı kredi sayılmayacağı hususunun açıkça düzenlenmiş olması da bu görüşümüzü destekler niteliktedir. Kaldı ki kredi kartı sözleşmesinin hukuken “bağlı işlem” olarak nitelendirilebilmesi için, sözleşmede belirli mal ve/ya hizmete vurgu yapılmış olması dahi tek başına yeterli kabul edilmemeli; belirli mal ve/ya hizmete yapılmış vurgu, kredi sözleşmesinin tarafı olan bilgilendirilmiş tüketicinin basiretli şekilde karar vermesinde etkin olduğu ölçüde anlam ifade etmelidir⁵⁴.

O halde değerlendirmede esas olan tüketicinin bakış açısı olmalıdır. Bir başka ifade ile satıcı veya sağlayıcı ile finansman sağlayan kuruluşun kendilerini tüketiciye, (ekonomik) bir birlik oluşturdukları tarzda sunmaları ve bu sunuş tarzıyla tüketicinin bakış açısı ve kararını etkilemeleri halinde her iki sözleşme arasında bağlantının var olduğunun kabul edilmesi uygun olacaktır⁵⁵.

⁵² Satın alınan her malın ayıplı çıkmasıyla ilgili bankaya karşı ödemeyi durdurma imkânının doğduğunun kabul edilmesinin dünya kredi kartı sistemine aykırı olduğu yönünde bkz. Yeşim Atamer, “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Öngören Taslağın Sözleşme Hukukunun Bazı Yönleri Açısından Avrupa Birliği Mevzuatı ile Karşılaştırılması”, MAHMAÖHB, Yıl 2001, C. 21, S. 1-2, s.19. Burada kredi kartı sözleşmesinin temeldeki işleme bağlantısı olduğunun kabul edilemeyeceği yönünde ayrıca bkz. Michael Martinek, *Moderne Vertragstypen*, Band III: Computerverträge, Kreditkartenverträge sowie sonstige moderne Vertragstypen, München, 1993, s. 92.

⁵³ Aynı yönde bkz. Atamer, “Tüketici Kredisi Hukukunda Reform”, s. 274. Ergüne de, TBK’da yer alan taksitle satış sözleşmesi hükümlerinin bağlantılı ödünç sözleşmeleri bakımından uygulama alanı bulup bulmayacağına ilişkin değerlendirmesinde, kredi kartı ile yapılan satış sözleşmelerini ayrıntılı olarak ele almış; kredi kartının olağan kullanımı bakımından satıcı ile kredi kartı çıkaran kuruluş arasında TBK md. 263/II hükmünün aradığı anlamda işbirliği bulunmadığı sonucuna varmıştır. Ayrıntılı değerlendirme için bkz. Ergüne, s. 535. Taksitle satış sözleşmeleri düzenlemelerinin mehzamı teşkil eden İsviçre Borçlar Kanunu’nun (mülga) taksitle satış hükümlerinden md. 226m hükmü bağlamında da kredi kartını çıkaran kuruluş ile satıcı işyeri arasındaki ilişkinin vurgulanan ekonomik birlik ilişkisini tesis etmediği yönünde bkz. Stauder, *Basler Kommentar*, Art. 226m, Rn. 80. Aksi görüşte bkz. Serozan, *Borçlar Özel s. 65, s. 77*. Serozan, kredi verenin alıcı karşısındaki sorumluluğunun sadece ayıplı ifa olgusuna inhisar ettirilmeyip, kredi kartı vereni de kapsar şekilde genişletilmiş olmasını olumlu bulmakta; ancak sorumluluğun mutlaka belirli marka bir mal için kredi verilmesi ek koşuluna bağlanmasını isabetsiz olarak nitelendirmektedir.

⁵⁴ Aynı yönde bkz. European Union Committee, *Consumer Credit in Europe*, s. 125-126.

⁵⁵ Alman mahkemelerinin tüketicinin bakış açısına önem atfettiği ve bağlı kredi değerlendirmesini bu çerçevede yaptığı yönünde değerlendirmeler için bkz. Peter Rott, “Maximum Harmonization and Mutual Recognition versus Consumer Protection: The Example of Linked Credit Agreements in EC Consumer Credit Law”, *The European Legal Forum*, Issue 2/3, 2006, s. 67.

Bu bağlamda, kredi kartı sözleşmesi bakımından bağlı kredi ilişkisinin kabul edilebileceği istisnai uygulamaların söz konusu olabileceği de değerlendirilmelidir.

Kredi kartı uygulamasında karşılaşılan bazı durumlarda, kredi kartı çıkararak kuruluşun sadece belirli satıcı ya da sağlayıcının müşterilerine kredi kartı vasıtasıyla daha özel şartlar altında finansman sağlaması söz konusu olabilmektedir. Kanaatimizce bu hallerin tümünde, satıcı veya sağlayıcı konumundaki üye kuruluş ile kredi kartını çıkararak kuruluş arasında, alıcı ya da hizmetten yararlanıcı konumundaki tüketiciye, algı oluşturmamasını ve karar almasını etkileyecek tarzda yansıyan, ekonomik işbirliği bulunduğundan söz edilemez.

Doktrinde, tüketiciye, mal veya hizmetin bedelini sadece belirli bir kuruluşun çıkardığı kredi kartını kullanarak ödeyebilme sınırlaması getirildiği ve bedelde özel fiyat indirimi sağlandığı hallerde, TKHK anlamında bağlı kredi işleminin varlığının kabul edilebileceği ileri sürülmüştür⁵⁶. Kanaatimizce sadece fiyatta indirim, taksitlendirme ya da avantajlı faiz sağlanması suretiyle kartın kullanımının cazip hale getirilmesi amaçlı yönlendirme bulunması halinde, satıcı veya sağlayıcı konumundaki üye kuruluş ile kredi kartını çıkararak kuruluş arasında bağlı kredi niteliği yapılabilecek derecede bir ekonomik işbirliği bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, belirtilen avantajların sunulmasının yanı sıra, belirli satıcı/sağlayıcının belirli ürün ya da hizmetlerine sevk etmenin de söz konusu olması halinde, satıcı veya sağlayıcı konumundaki üye kuruluş ile kredi kartını çıkararak kuruluş arasında bağlı kredi niteliği yapılabilecek derecede bir ekonomik işbirliği bulunduğunu istisnai olarak kabul etmek gerekir⁵⁷.

Kredi kartı çıkararak kuruluş ile satıcı/sağlayıcı konumundaki üye işyerinin işbirliği yapmak suretiyle⁵⁸ kredi kartı ile finansmanda faiz avantajı ve/ya bedelde indirim gibi açık menfaatler de sağlanarak tüketicinin belirli satıcı/sağlayıcının belirli malına yönlendirildiği durumlara ilişkin şu örnek verilebilir: “(X) elektronik mağazasında arz edilen (X) marka tabletlerin (Y) tarafından çıkarılan kredi kartı kullanılarak satın alınması halinde, ürün bedelinin ödemesi 6 ay ertelenecek ve ürün bedeli 12 taksitte ödenebilecektir”. Bu örnekte, kredi kartı çıkararak kuruluş ile satıcı/sağlayıcı arasında bu tarz bir kampanyanın düzenlenmesi amacıyla bir işbirliği yapılmakta ve hedef ürün belirli hale getirilmektedir. Diğer taraftan ödeme avantajı sağlamaya yönelik olarak belirlenen ödeme ertelemesi ve taksitlendirme şekli göz önünde bulundurulduğunda, alıcının tüketici sıfatını haiz olması şartı ile kredi kartı ile yapılan bir işlem bir tüketici kredisi olarak nitelendirilecektir. Kart çıkararak kuruluş ile sa-

⁵⁶ Atamer, “Tüketici Kredisi Hukukunda Reform”, s. 274.

⁵⁷ Ergüne, belirli bir satıcıdan ya da belirli bir ürün grubundan satış yapıldığında kredi kartı çıkararak kuruluş tarafından özel bir fiyat indirimi ya da özel taksitlendirme koşulları sağlanmasını, vurgulanan anlamda ekonomik işbirliğinin varlığı bakımından yeterli görmektedir. Ergüne, s. 535. Aynı yönde Serdar, s. 491. Birden fazla tarafın ekonomik işbirliği içinde olduğunun kabul edilebileceği durumlarda bağlı kredi niteliği yapılabileceği yönünde bkz. Martinek, s. 80.

⁵⁸ İki sözleşme arasında ekonomik birlik bulunup bulunmadığı bakımından, kredi verenin satıcı ile planlı bir çalışma ilişkisi içinde olup olmadığı hususunun ayrıncı özellikle olduğu yönünde bkz. Canaris, s. 19.

tıcı/sağlayıcının ürünü de belirlemek suretiyle yapmış oldukları işbirliğine dayalı olarak yürütülen kampanyanın tüketicide yarattığı algı ve onu belli kredi kartını kullanarak belirli ürünü satın almaya yönlendirmesi olguları beraberce değerlendirildiğinde, bu istisnai durumda artık kredi kartı sözleşmesinin bağlı kredi olarak kabul edilmesi uygun olacaktır.

Bir tarafta kredi kartının hukuki niteliği ile işlevi ve diğer tarafta bağlı kredinin unsurları değerlendirildiğinde, tüketici işlemi niteliğini haiz her kredi kartı ilişkisinin bağlı tüketici kredisi olarak nitelendirilemeyeceği; ancak satıcı/sağlayıcı ile kredi kartı veren kuruluşun, tüketicide, aralarında (ekonomik) bir birlik bulunduğu algısını yaratarak, tüketiciyi belirli satıcı/sağlayıcının belirli ürün/hizmetine sevk ettikleri ve tüketicinin kararını etkiledikleri hallerde, her iki sözleşme arasında, bağlı kredi nitelmesini destekleyecek düzeyde ekonomik bağlantının var olduğunun istisnai olarak kabul edilebileceği düşünülmektedir.

Uygulamada çıkabilecek sorunlar göz önünde bulundurulduğunda, kredi kartı kullanarak yapmış olduğu işleme finansman sağlayan tüketici, satıcı/sağlayıcı ve finansmanın kaynağı olan kredi kartı veren arasındaki üçlü ilişkinin, yorum sorunları doğurmayacak şekilde ayrıntılı olarak düzenlenmesi gerektiği de vurgulanmalıdır. Tüketici kredisi niteliğindeki kredi kartı sözleşmelerinin kural olarak bağlı kredilere ilişkin hükmün kapsamında değerlendirilemeyeceği; ancak tüketicinin, belirli avantajlar sağlanarak, özel olarak belirli satıcı/sağlayıcının belirli mal/hizmetine yönlendirildiği hallerin bu kuralın istisnasını teşkil edeceği yönünde bir kanuni düzenlemenin bu sorunların önüne geçebileceği düşünülmektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Akipek, Şebnem: Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi, Ankara, 1999.

Akyol, Şener: Banka Sözleşmeleri, İstanbul, 2001.

Atamer, Yeşim: "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Öngören Taslağın Sözleşme Hukukunun Bazı Yönleri Açısından Avrupa Birliği Mevzuatı ile Karşılaştırılması", MAHMAÖHB, Yıl 2001, C. 21, S. 1-2, s.1-32.

Atamer, Yeşim: "Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku ile Uyum", Banka ve Tüketici Hukuku Sempozyumu, İstanbul, 2010, s. 241-274. (Tüketici Kredisi Hukukunda Reform)

Aydoğdu, Murat: Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, 2015.

Buhur, Oğuzhan: Tüketici Kredisi Açısından Kredi Kartı Uygulaması, Ankara, 2004.

Canaris, Claus-Wilhelm: "Avrupa'da Tüketici Kredisi Alanında Hukuki Uyumlaşmayı Temin Açısından 22.12.1986 Tarihli Avrupa Topluluğu Yönergesi'nin Getirdikleri", Çeviren: Yeşim Atamer, Avrupa Topluluğunda Banka Hukuku, Türkiye Bankalar Birliği Yayın No: 168, Ankara, 1993, s. 3-42.

Ceylan, Ebru: Türk, İsviçre, Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu, İstanbul, 2010.

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara, 2014.

Ergüne, Serkan: "6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununda Yer Alan Taksitle Satışa İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanının Belirlenmesi", Prof. Dr. Mustafa Dural'a Armağan, İstanbul, 2013, s. 515-539.

Esen, Hasan: “Kart Çıkaran Kuruluşların Yükümlülükleri”, 5464 Sayılı kredi Kartları Kanununun Değerlendirilmesi ve Uygulamadan Doğan Sorunlar, Ed. Y. Doç. Dr. Taylan Özgür Kiraz, İstanbul, 2009, s. 21-47.

Gezder, Ümit: Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul, 1998.

Guimaraes, Maria Raquel: “The Debit and Credit Card Framework Contract and Its Influence on European Legislative Initiatives”, InDret 2/2012, s. 2-19. Erişim: www.indret.com, 30.04.2015.

Haznedar, İbrahim Murat: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler”, İstanbul Barosu Dergisi, C.88, S. 3, Y. 2004, s. 5-33.

İşgüzar, Hasan: Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara, 2003.

Kuntalp, Erden: “Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, S. XIII, Ankara, 1996, s. 273-299.

Martinek, Michael: Moderne Vertragstypen, Band III: Computerverträge, Kreditkartenverträge sowie sonstige moderne Vertragstypen, München, 1993.

Nomer, Haluk Nami / Engin, Baki İlkay: Türk Borçlar Kanunu 2. Kısım, Özel Borç İlişkileri, 1. Fasikül, Ankara, 2013.

Ozanoğlu, Hasan Seçkin: Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmeleri, Ankara, 1999.

Reisoğlu, Seza: “Banka Kredi Kartları ve Uygulama Sorunları”, Bankacılar Dergisi, Sayı 49, 2004, s.100-123. (Banka Kredi Kartları)

Reisoğlu, Seza: “Tüketici Kredileri Hukuki Sorunlar: 4077 Sayılı Yasada Değişiklik Öngören Taslak”, Bankacılar Dergisi, Sayı 69, Yıl 2008, s. 50-72.

Rott, Peter “Maximum Harmonization and Mutual Recognition versus Consumer Protection: The Example of Linked Credit Agreements in EC Consumer Credit Law”, The European Legal Forum, Issue 2/3, 2006, s. 61-68.

Serdar, İlknur: “Taksitle Satış Sözleşmesine İlişkin Hükümlerin Uygulama Alanı”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi Özel Sayısı, Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, İstanbul, 2011, s. 475- 498.

Serozan, Rona: “Tüketiciyi Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemesinin Eleştirisi”, Yasa Hukuk İctihat ve Mevzuat Dergisi, C. XV, S. 173/4, Mayıs 1996, s. 579-598.

Serozan, Rona: “Tüketiciyi Koruma Kanunu Değişikliklerinin Artıları ve Eksileri”, İÜHFİM, C. LXL, S. 1-2, 2003, s. 339-356. (TKHK Artıları Eksileri)

Serozan, Rona: Borçlar Hukuku Özel Bölüm, 2. Bası, İstanbul, 2006. (Borçlar Özel)

Stauder, Bernd: Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, Obligationenrecht, Art. 1-529 OR, 2. Auflage, Herausgeber:Honsell/Vogt/Wiegand, Basel, 1996.

Şit, Başak: Türk Hukukunda Banka Kredisi Kavramı ve Buna Bağlı Sonuçlar, Ankara, 2011.

Teoman, Ömer: Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması, İstanbul, 1996.

Yavuz, Cevdet / Acar, Faruk / Özen, Burak: Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, İstanbul, 2014.

RAPORLAR: European Union Committee Report: “Consumer Credit in Europe: Harmonization and Consumer Protection”, (36. Report), Published in, House of Lords Paper Volume II: Evidence, No:210-I, London, 2006. (European Union Committee, Consumer Credit in Europe)